

Mokykis kitaip

su ES programa „Veiklus jaunimas“

Kūrybiškumo ir tolerancijos
Lyderystės, pilietiškumo ir verslumo
Istorijos, geografijos, užsienio kalbų
Sveikos gyvensenos

- Neformalaus ugdymo projektų mokyklose pavyzdžiai
- Projektų dalyvių patirtys
- Metodiniai patarimai kolegoms
- Idėjos jums!

Šiame leidinuke rasite Lietuvos mokyklų projektų pavyzdžius, mokyklų mokinių ir darbuotojų mintis apie dalyvavimą ES programos „Veiklus jaunimas“ projektuose bei metodinius patarimus.

Tikimės, kad tai paskatins ir jus įsitraukti į neformalaus ugdymo veiklas.

Kuo dalyvavimas ES programoje „Veiklus jaunimas“ naudingas mokyklai?

„Vienas iš 2012 – 2013 m. Švietimo ir mokslo ministerijos nustatytų prioritetų mokykloms yra „Išlaisvintas kūrybiškumas“. ES programa „Veiklus jaunimas“ suteikia galimybes jį įgyvendinti. Mokyklos skatina tiek mokinių, tiek mokytojų dalyvavimą įvairiuose projektuose. Patirtis lemia teigiamus pokyčius, o neformalias veiklas visada galima integruoti į formalųjį ugdymo procesą. Tai praplečia mokinių ir mokytojų pasaulėžiūrą.“

„Kadangi šiuolaikinės mokyklos vienas iš pagrindinių principinių, strateginių ir vertybinių tikslų yra ugdyti jauną žmogų, kad šis gebėtų prisitaikyti ir kokybiškai funkcionuoti šiuolaikiniame pasaulyje, tokie projektai, kuriuos remia ES programa „Veiklus jaunimas“, tarytum užpildo tas praktines spragas, kurių mokykla užpildyti pati savaime nėra pajėgi, leidžia mokiniams ir mokytojams susidurti su kitokia realybe, su kitų kultūrų vertybėmis ir nuostatomis, leidžia ugdytis įvairias socialumo kompetencijas, pasitikrinti jau turimus įgūdžius, žinias, nuostatas, leidžia jaunam žmogui tobulėti, save motyvuoti, pamėgti mokymąsi, kuris grindžiamas neformaliojo ugdymo principais ir vertybėmis, suteikia galimybę jaunam žmogui ir mokytojui pajusti, kas yra Europa ir ką reiškia būti ne tik savo šalies, bet ir Europos piliečiu, paskatina jauną žmogų imtis iniciatyvų ir gerinti bent jau artimiausią jam socialinę aplinką“

Projektų vykdytojų mintys

Mokykis kitaip –

Kūrybiškumo ir tolerancijos

PROJEKTO PAVADINIMAS: Liepsnojantis „Židinys“

PROJEKTO VYKDYTOJAS: Jaunimo iniciatyvinė grupė „Židinys“, Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazija

Jaunimo iniciatyvos projektas Liepsnojantis „Židinys“ buvo skirtas Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijos bendruomenei, kurią supa neigiami stereotipai ir išankstinės nuostatos. Pagrindinės temos, kurios buvo analizuojamos projekto metu, yra diskriminacija, laisvė, kūrybiškumas, saviraiška, asmeninis tobulėjimas. Tam pasitelkta daug metodų: socialinė drama, forumo teatras, patirtiniai, kūrybiškumą ir komandinį darbą skatinantys žaidimai, filmų analizė, diskusijos, asmeninės konsultacijos ir pan. Apie pasiektus puikius rezultatus byloja keliaujanti nuotraukų paroda ir kūrinys – spektaklis „Tas uždraustas žodis „Laisvė““, taip pat platinami DVD pavidalu.

Ko išmoko mokiniai projekto metu?

Mokiniai išmoko savitarpio pagalbos, atsakomybės vienas už kitą.

Įgijo vaidybos, filmavimo, fotografavimo, rinkodaros, diplomatijos pagrindų. Dalis projekto narių iš naujo atrado save. Du žmonės gavo pasiūlymus filmuotis Lietuvoje kuriamame seriale, kiti suvokė, kad nėra „pilkos pelytės“, o gali drąsiai lipti ant scenos ir atsiduoti giliai glūdėjusiam pašaukimui – vaidybai.

Mokykloje atsirado naujos tradicijos, pasikeitė bendruomenės požiūris į žmogų kaip individą, į suaugusiųjų mokyklą kaip lygiavertę mokyklą.

Nauda mokyklos bendruomenei

Į projekto komandos sudėtį įėjo ir 3 Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijos mokytojai. Tokiu būdu buvo sustiprintas neformalus bendravimas tarp mokytojų ir mokinių. Atsižvelgiant į mūsų organizacijos veiklos specifiką, tai yra labai svarbus aspektas. Mokytojai turėjo galimybę ne tik pagerinti atviro bendravimo su mokiniais įgūdžius, bet ir geriau juos pažinti, įsigilinti į juos supančias problemas, ieškoti būdų jas spręsti.

Teko įgyti ir visiškai naujų įgūdžių, kurie, esame tikri, praverė ir pasibaigus projektui, pvz., buhalterinė apskaita, finansų, veiklų planavimas, derybos su veiklų vykdymo vietomis, aukšto lygio koncertų, spektaklių ir kitų pasirodymų organizavimas, filmų montavimas, dizaino pagrindai, reklaminių plakatų maketavimas, kelionių organizavimas, maisto kiekio numatymas bei gaminimas, teatro dekoracijų kūrimas, scenos apšvietimo darbai ir daugelis kitų.

Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijos mokytojams – ne projekto komandos nariams – projektas buvo taip pat naudingas. Vieni jų konsultavo projekto komandą istorijos klausimais, kiti buvo pakviesti vadovauti kūrybinėms dirbtuvėms projekto baigiamojo renginio metu, tokiu būdu atskleiddami kitiems savo paslėptus talentus, nebūtinai susijusius su dėsnotu dalyku.

Išbandykite patys - tarpusavio pasitikėjimą skatinanti užduotis „Aklasis traukinukas“!

- Pagrindiniai užduoties akcentai – tinkamas informacijos perdavimas, pasitikėjimas vienas kitu, bendravimas.
- Šioje veikloje gali dalyvauti nuo 5 iki 30 žmonių. Žaidimą geriausia žaisti lauke, žaidimo dalyviams nepažįstamoje teritorijoje.
- Reikalingos priemonės: šalikai (šalikų kiekis lygus žaidimo dalyvių skaičiui).
- Atlikimo laikas – 30 min.

Veiklos eiga:

Žaidimą vedantis žmogus paprašo kiekvieno dalyvio užsirišti akis šaliku (taip, kad nieko nematytu).

Žaidimo dalyviai sustatomi traukinuku (kiekvienas laikosi už priekyje stovinčio partnerio pečių).

Žaidimo vedėjas pradeda pasakoti istoriją, kad traukinukas važiuoja jam nepažįstama vieta ir sutinka savo kelyje kliūtis, kurias turi įveikti. Pvz., jam bevažiuojant pasitaiko žemai kabanti medžio šaka. Priekyje esantis žaidimo dalyvis turi pasilenkti ir pasakyti už savęs stovinčiam taip pat pasilenkti. Pastarasis informaciją perduoda toliau. Taip visa grupė traukinuku keliauja po teritoriją.

Kita situacija – traukinukas turi „perlipti“ dideli akmenį (beje, akmuo gali būti ir mažas, bet žaidimo dalyviai to neturi žinoti), pervažiuoti siaurą tiltelį per upelį, pralįsti po įvairiame aukštyje kabančiomis ištemptomis virvėmis ar skersiniais ir pan.

Po „ilgos“ kelionės traukinukas sugrįžta namo. Tada žaidimo dalyviams leidžiama nusirišti akis ir pamatyti, kur jie vaikščiojo.

Nereikėtų parinkti labai sudėtingų kliūčių. Atsirišę akis, dalyviai dažniausiai nustemba, kad jie vaikščiojo labai mažame plotelyje, kurį atrištomis akimis įveiktų labai paprastai. Užrištomis akimis viskas atrodo žymiai sudėtingiau.

Po žaidimo turi vykti aptarimas. Reiktų pasidomėti, kaip jautėsi dalyviai žaisdami žaidimą, kas patiko, kas nepatiko, ar buvo sunku, ar suprato gautą informaciją, ar pasitikėjo priekyje esančiu žmogumi, koks buvo pirmo traukinuko žmogaus vaidmuo. Vėliau aptarimą galima kaupti pagal užduoties tikslą, galima vystyti diskusiją apie pasitikėjimą, komunikaciją, darbą komandoje ir pan.

Galimos žaidimo variacijos: negalima kalbėti, po kurio laiko, galima keistis vietomis – paskutinis traukinuke stovėjęs žmogus – eina į priekį.

PROJEKTO PAVADINIMAS: „Socialinė įtrauktis per gatvės meną“

PROJEKTO VYKDYTOJAS: **Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazija**

Vykdyto projekto tikslas buvo atkreipti visuomenės dėmesį į gatvės meną kaip į meną ir laužyti nuostatą, kad gatvės menas yra susijęs su nusikalstama veikla. Mainų metu projekto dalyviai iš Lietuvos, Lenkijos, Rumunijos ir Turkijos buvo įsitraukę į įvairias su gatvės kultūra susijusias veiklas:

kūrė graffiti prasmingomis temomis, rengė gatvės šokių kovas, mokėsi hip hop bei contemporary šokių stilių, vaidino, dalyvavo forumo teatro užsiėmimuose, buvo įsitraukę į psichodramos užsiėmimus, kūrė flashmobus, susitiko su Palangos miesto jaunimo organizacijomis, diskutavo apie gatvės meno problematiką projekto dalyvių šalyse, mokėsi formaliųjų viešojo renginio organizavimo detalių, savarankiškai organizavo viešus pasirodymus, pasirodė per Donato Montvydo koncertą, daug bendravo vieni su kitais, maudėsi, ragavo kitų šalių maistą, pristatinėjo savo kultūras, nuolat kontaktavo su vietos gyventojais ir miestelio svečiais.

Ko išmoko mokiniai projekto metu?

Mokiniai mokėsi bendravimo ir bendradarbiavimo, komandinio darbo, pagalbos vieni kitiems, tolerancijos, kitų socialinių įgūdžių

Tobulino savo anglų kalbos kompetencijas

Išmoko rengti ir organizuoti viešus gatvės renginius, turėjo galimybę save išreikšti, atskleidami savo meninius, organizacinius gebėjimus.

Išmoko konfliktų sprendimo būdų, suprato kultūrinių skirtumų specifiką bei jos daugialypiškumą, analizavo įvairias su tarpkultūrinėmis vertybėmis susijusias temas, simuliuojant sprendė problemas

Nauda mokyklos bendruomenei

Mokytojams ir kitiems specialistams buvo naudinga susipažinti su veiklos metodais, kuriuos taikė partnerių šalių vadovai dirbdami su jaunais žmonėmis.

Išbandykite patys – „Prasmingas graffiti“!

Užsiėmimo tikslas – suteikti erdvę meno pažinimui, kaip priemonei, kuri gali būti naudojama ne tik gabumams, talentui atskleisti, ne tik išraiškai, bet ir siekiant atkreipti bendruomenės dėmesį į visuomenei aktualius klausimus, problemas. Užduotis gali būti naudojama ir konkrečiai temai išnagrinėti, pvz. savanorystei (kaip ji suprantama kitų ir pačių dalyvių ir pan.).

Užsiėmimo sąlygos, kurios pristatomos jauniems žmonėms:

- Kūrinys turi būti pagamintas graffiti skirtomis priemonėmis ir jas taupant;
- Piešiant negali būti naudojama jokia tekstinė informacija;
- Rezultatas turi būti gana aiškus žmogui iš šalies ir atspindėti duotus raktinius žodžius. **Pastaba!** Aprašytame projekte buvo naudojami tokie raktiniai žodžiai: **savanorystė, aktyvus ir prasmingas dalyvavimas, laisvė ir jos ribos, kultūrų dialogas, stereotipai ir jų laužymas.**

Užsiėmimo atlikimo etapai:

1. Dalyviai padalinami į mišrias grupes.
2. Kiekviena grupė ištraukia po vieną lapelį su raktiniais žodžiais.
3. Kiekviena grupė aptaria išsitrauktus raktinius žodžius ir jų prasmę.
4. Kiekvienos grupės nariai suranda po 10 žmonių, kurių nepažįsta, ir pasiklausia jų, ką šiems žmonėms reiškia šis raktinis žodis ir kaip jie supranta šio žodžio prasmę.
5. Grupė bendradarbiaudama turi aptarti graffiti darbo koncepciją, kurioje atsispindėtų tiek jų, tiek kalbintų žmonių mintys.
6. Grupė nupiešia piešinį.
7. Grupė pristato piešinį kitoms grupėms ir paaiškina jo koncepciją.

Aptarimo organizavimas:

Organizuojant aptarimą svarbu išsiaiškinti, kaip ši užduotis palietė kiekvieną grupės narį, ką ji padėjo suprasti ir kokia šio supratimo praktinė nauda.

Siūloma aptarimo klausimų eiga:

1. Kas vyko užduoties atlikimo proceso metu?
2. Kaip buvo jaučiamasi atliekant užduotį?
3. Kas buvo suprasta ir išmokta atliekant užduotį?
4. Jei užduotį reikėtų atlikti dar kartą, kas būtų daroma kitaip?
5. Kaip ši patirtis gali sietis su gyvenimu?
6. Kokioms veikloms, žingsniams ši užduotis gali paskatinti, kalbant apie užduoties atlikėjo santykį su jo artimiausia socialine aplinka?

PROJEKTO PAVADINIMAS: **Europos savanorių tarnybos projektas „School 4 all“ („Mokykla visiems“)**

PROJEKTO VYKDYTOJAS: **Vilniaus „Versmės“ katalikiškoji gimnazija**

Į šį projektą atvykę savanoriai dalyvauja formaliame ir neformaliame ugdyme padėdami mažiau galimybių turintiems mokiniams (negalia, elgesio sutrikimų, mokymosi sunkumų turintiems ir pan.) mokiniams pamokų metu. Savanoriai taip pat organizuoja ir laisvalaikio užsiėmimus, pvz., gerosios animacijos pertraukas, ispanų kalbos klubą, lydi mokinius į išvykas, stengiasi įtraukti į veiklas vaikus iš socialinės atskries šeimų.

Ko išmoko mokiniai projekto metu?

Atvirumo, drąsos ir pasitikėjimo bendraujant su kitos kultūros jaunuimais bei gebėjimą pristatyti savo šalį ir kultūrą.

Nauda mokyklos bendruomenei

Savanoriai iš užsienio šalių suteikia mokyklai atvirumo ir tarptautiškumo. Tai puiki mokymosi patirtis mokiniams ir mokytojų kolektyvui ir vertinga pagalba organizuojant neformalaus ugdymo veiklas.

PROJEKTO PAVADINIMAS: „Go Youth!“

PROJEKTO VYKDYTOJAS: Semeliškių vidurinė mokykla

Tarptautinių jaunimo mainų „Go Youth!“ tikslas buvo skatinti tarpkultūrinį mokymąsi didinant kūrybinį potencialą bei ugdant mokinių meninius gebėjimus. Projekte dalyvavo 13-17 metų jauni žmonės iš Lietuvos, Latvijos ir Lenkijos. Vyko įvairios kūrybinės dirbtuvės: gaminome projekto marškinėlius; organizavome dekupažo, sagių ir muilo gamybos, piešimo ant stiklo, popieriaus plastikos, vėrimo iš karoliukų užsiėmimus, vakarais organizavome kultūrinius vakarus Semeliškių miestelyje, į kuriuos galėjo atvykti visi norintys.

Ko išmoko mokiniai projekto metu?

- Mokiniai įgijo daugiau pasitikėjimo savo jėgomis, sėkme, jaučiasi vertingais savo grupės nariais
- Buvo skatinami gebėti rasti, kritiškai vertinti, apibendrinti informaciją ir tinkamai ją pateikti kitiems
- Tapo tolerantiškesni kitų tautybių žmonės, kitai nuomonei
- Lavino savo saviraišką, išmoko naudotis dekupažo, mozaikos, popieriaus plastikos, sagių darymo ir karoliukų vėrimo technikomis
- Patobulino šnekamosios anglų, rusų kalbų įgūdžius, bei praturtino lenkų, latvių, lietuvių kalbų žodynus
- Ugdė gebėjimą jausti atsakomybę, vadovauti, organizuoti įvairius renginius ar užsiėmimus, įgijo savikontrolės įgūdžių

Mokėsi planuoti ir apmąstyti mokymosi procesą ir rezultatus, išsikelti tolesnius uždavinius, sužinoti savo mėgstamus mokymosi būdus

Nauda mokyklos bendruomenei

Mokytojai turėjo galimybę sužinoti, kaip vyksta ugdymo procesas kitų šalių mokyklose ir turėjo galimybę pasidalinti darbo patirtimi, įgyti konkrečių žinių apie dailės ir technologijų ugdymą. Mokytojai geriau pažino savo ugdytinius neformalioje aplinkoje, o tai prisidėjo prie gerų tarpusavio santykių kūrimo. Neformalus ugdymo metodai praplėtė mokinių ir mokytojų akiratį, leido pažvelgti į mokymosi procesą iš kitos pusės.

Išbandykite patys – darbas grupėse ir kūrybiškas rezultatų pristatymas!

Rodos, paprasta, tačiau tikrai veiksminga dirbti, mokyti grupėse, o ne tik individualiai. Dalyviai suskirstomi pagal situaciją (atsižvelgiant į dalyvių amžių, pateikiamą užduotį, siekiamą tikslą) į kelias grupes. Veiksmingiausia, jeigu jos būtų tarptautinės, bet veikia ir su vietos jaunimu. Kiekvienai grupei pateikiama užduotis: arba visiems vienodos, arba skirtingos, bet adresuotos į tą patį tikslą, temą. Darbui atlikti skiriama laiko, o kai jis baigiasi – grupės pristato savo rezultatus, diskutuoja tarpusavyje. Patartina paskatinti dalyvius rezultatus pristatyti kūrybiškai – pasitelkiant įvairias menines priemones, išreiškiant save per muziką arba teatro metodiką.

2 Lyderystės, pilietiškumo ir verslumo

PROJEKTO PAVADINIMAS: „Kelias į sėkmingą ir demokratinį jaunimo dalyvavimą“

PROJEKTO VYKDYTOJAS: Alytaus Jotvingių gimnazija

13 merginų ir 13 vaikų iš Lietuvos ir Maltos dalyvavo tarptautiniame jaunimo demokratiškumo projekte. Dalyviai mokėsi ir mokė savo bendramžius demokratinio valdymo principų, rengė seminarus, skirtus savanorystei ir jaunimo dalyvavimo temomis, atliko apklausas Lietuvoje ir Maltoje. Įvyko jaunimo verslumo mokymai Maltoje ir lyderystės užsiėmimai Lietuvoje.

Ko išmoko mokiniai projekto metu?

- Mokiniai išmoko planuoti projekto veiklas bei atskirus renginius: planavo, organizavo, finansinį biudžetą skaičiavo, ieškojo ir išmoko gauti paramos projektui; kūrė reklaminius plakatus, rašė straipsnius, kūrė logotipus.
- Susipažino su labai skirtingomis kultūromis, istorija bei geografija.
- Įgijo lyderystės ir verslumo pagrindus;
- Sužinojo apie nevyriausybinę organizacijų veiklą ir savanoriškos veiklos galimybes.

Nauda mokyklos bendruomenei

- Kiekvienas mokinys mokykloje svajoja dalyvauti tarptautiniuose projektuose; todėl tarptautinė ar vietinė veikla, skirta jaunimui yra neabejotinai labiausiai motyvuojantis dalykas, ugdant pilietiškumą ir bendruomeniškumą.
- Svarbiausia patirtis – išmokti pasitikėti jaunimu ir įtraukti juos į svarbiausius projekto etapus nuo pat pradžių – nuo pat projekto užuomazgų (paraiškos pateikimo). **Svarbu, kad jauni žmonės priimtų atsakomybę už projekto įgyvendinimą.**

Išbandykite patys – „Demokratiškumo (pilietiškumo) lenktynės“!

Šiuo užsiėmimu projekto metu siekėme susipažinti su jaunimo organizacijomis ir jų veikla, skatinti komandinį darbą bei ugdyti lyderystę. Ši veikla padeda diskutuoti apie atstovavimą ir jaunų žmonių dalyvavimą. Po veiklos suvokėme, kad atstovavimas ir dalyvavimas prasideda organizacijose ir pereina į vis aukštesnio atstovavimo ir sprendimų priėmimo lygius.

Veiklos/užsiėmimo eiga:

- Susitarimai su organizacijomis, su kuriomis norite susipažinti, kad jos paruoš užduotis, susijusias su jų veikla ar apskritai jaunimo dalyvavimu.

Mes rinkomės jaunimo politikoje aktyvias bei sprendimų priėmimo organizacijas, įstaigas, tačiau tai gali būti kultūros, socialinės, nedarbo problematiką sprendžiančios organizacijos ir pan. Organizacijas pasirinkti pagal keliamą užduoties tikslą.

- Sudaromas mokomasis maršrutas, apimantis dominančios srities įstaigas ir organizacijas.

- Grupė yra padalinama į kelias komandas, kurioms yra išdalinamas tas pats maršrutas tik pradžios taškai gali būti skirtingi. Tokiu būdu išlaikoma dinamika.
- Atvykus į organizacijas yra vykdoma užduotis, kuri leidžia susipažinti su organizacijos veikla. Kiekviena komanda yra įvertinama, net tik pagal užduočių teisingumą, bet ir pačios komandos vieningumą.

- Tarpinėse stotelėse galima sugalvoti kitas užduotis, susijusių su tema, pvz. atlikti praeivių apklausą.
- Galutinis lenktynių taškas gali būti mokykla, savivaldybė ar Lietuvos Respublikos Seimo rūmai.
- Po užsiėmimo vykdomas įvertinimas, kaip jauni žmonės jautėsi vienose ar kitose situacijose, ko išmoko, ką sužinojo apie organizacijas. Po bendro pobūdžio aptarimo, galimos kitos užduotys susijusios su tema ir jau pažįstamomis organizacijomis.

Mokykis kitaip –

Istorijos, geografijos, užsienio kalbų

3

PROJEKTO PAVADINIMAS: „Jaunieji savo krašto ambasadoriai“

PROJEKTO VYKDYTOJAS: Pasvalio Petro Vileišio gimnazija

Jaunimo mainų projektu buvo siekiama sudaryti galimybę 14-18 metų jauniems žmonėms iš Lietuvos ir Vokietijos pažinti savo ir kitos šalies kultūrą, istoriją, ugdyti užsienio kalbos įgūdžius, puoselėti toleranciją, draugystę tarp skirtingų tautų, mokyti bendrauti, spręsti problemas, realizuoti kūrybinius gebėjimus. Pasvalio gimnazistai svečiams pristatė savo krašto lankytinas vietas, miesto šventės tradicijas, gimnaziją bei jos dailės galeriją, Vileišiečių organizaciją. Dalyviai mokėsi tautinių šokių ir žaidimų. Abiejų šalių jaunuoliai sužinojo, kaip gyvena bendraamžiai kitame krašte, ką veikia mokykloje ir laisvalaikį, kokioms organizacijoms priklauso.

Ko išmoko mokiniai projekto metu?

Patobulino kalbinius įgūdžius. Vertėjaujant, pristatant mokyklą, muziejų, pasakojant apie šalies, miesto mokyklos istoriją, tradicijas. Galimybė laisvai, spontaniškai bendrauti kasdienėse situacijose, t.y. gyvenant kartu, keliaujant, sportuojant, ilsintis – efektinga šnekamosios kalbos mokykla.

Ugdomi socialiniai gebėjimai: darbo komandoje, bendradarbiavimo, atsakomybės. Mokiniai patys kūrė veiklos programą, pasiskirstė pareigomis, užduotimis. Kiekvienas turėjo tiek kolektyvinių, tiek individualių įsipareigojimų. Ilgalaikį bendravimą su nepažįstamu, kitataučiu žmogumi daugelis mokinių patyrė pirmąkart.

Atsiskleidė mokinių saviraiška, kūrybiniai gebėjimai. Veiklos metu išryškėjo lyderiai ir pasyvieji, ypatingi gebėjimai, kai kurie atrado savyje naujų talentų.

Nauda mokyklos bendruomenei

Mokytojai suprato, kad siekiant, jog mokiniai gebėtų valdyti sunkias bendravimo situacijas, reikia suteikti jiems daugiau savarankiškumo, labiau jais pasitikėti, o natūraliam, mo-

tyvuotam kalbinių ir socialinių įgūdžių ugdymui labiausiai tinka neformalios mokinių veiklos.

Projektas, be tiesiogiai dalyvavusių jaunuolių, buvo naudingas ir kitiems gimnazistams, nes nemaža dalis jų aktyviai dalyvavo veiklose.

Išbandykite patys – bendra neformali veikla!

Tarpkultūriniam pažinimui gali padėti ne tik apylinkių pamatymas, daugiausiai išmokimų suteikia jaunų žmonių veiklos planuojamos ir vykdomos kartu, pvz. maisto gaminimas kartu, o ne atskirose nacionalinėse grupėse, kūrybinės užduotys, diskusijos apie šalį, skirtingus įpročius, elgesį, madas padeda ne tik „pralaužti bendravimo ledus“.

PROJEKTO PAVADINIMAS: „Neabejingi Akmenės ateičiai“

PROJEKTO VYKDYTOJAS: Jaunimo iniciatyvinė grupė „Akmeniškiai“, Naujosios Akmenės Ramučių gimnazija

Jaunimo iniciatyvos projekte „Neabejingi Akmenės ateičiai“ dalyvauja 16-19 metų amžiaus jaunimas. Projekto dalyviai lanko įdomiausias savo krašto vietas, patys filmuoja, renka ir sistemina informaciją, kalbina Akmenės kraštui nusipelnčius žmones, organizuoja akcijas mieste. Taip pat numatytos pažintinės kelionės ir parodų atidarymas, renginiai kitose Lietuvos mokyklose.

Ko išmoko mokiniai projekto metu?

Vykdam projektą mokiniai yra skatinami bendrauti ir bendradarbiauti, būti aktyvūs, kūrybingi, domėtis neįprastomis profesijomis, mokosi rinkti dokumentinę medžiagą, ją sistematinti bei patraukliai pateikti visuomenei.

Nauda mokyklos bendruomenei

Gauta ES Programos „Veiklus jaunimas“ subsidija suteikia galimybę įtraukti mokinius į naudingą veiklą, produktyviai užimti jų laisvalaikį. Mokinių surinkta krašto pažinimo medžiaga yra patraukli jaunam žmogui, perteikiama skirtingomis medijos priemonėmis, todėl turės išliekamąją vertę, galės būti panaudoti bendruomenės labui.

Išbandykite patys – Interviu!

Interviu padeda mokiniams susitikti, pabendrauti ir užduoti įvairius juos dominančius klausimus įstaigų vadovams, įvairių profesijų atstovams. Interviu lavina ir savęs pristatymo, klausimų formulavimo, bendravimo įgūdžius.

Išbandykite patys – Informacijos rinkimas ne-tradicinėse vietose ar neįprastu būdu!

Mokiniai daug sužinojo apie savo krašto gamtos išteklius fotografuodami ir filmuodami karjeruose, taip pat skrydžio lėktuvu metu.

PROJEKTO PAVADINIMAS: Europos savanorių tarnybos projektas „YOTA“ („Youth on the Air“)**PROJEKTO VYKDYTOJAS: Šiaulių Didždvario gimnazija**

Pagrindinė projektų „YOTA“ veikla – tai savanorių iš kitų šalių savanoriška tarnyba Šiaulių Didždvario gimnazijos radijo stotyje „Radijo klubas“. Savanoriai gimnazijoje kuria jaunimui aktualias radijo laidas, sudarinėja muzikinius grojaraščius, fotografuoja ir filmuoja renginius, kuria filmukus; inicijuoja neformalias diskusijas, trumpametražių filmų peržiūras, įvairius projektus, kuriuos įgyvendina kartu su gimnazijos mokiniais bei vietos bendruomene.

Ko išmoko mokiniai projekto metu?

Bendraudami su savanoriais mokiniai susipažįsta su kitų šalių kultūra, papročiais ir tradicijomis, tampa tolerantiškesni kitokiai pasaulėžiūrai, elgesiui, atsikrato stereotipų, tobulina anglų kalbos įgūdžius.

Nauda mokyklos bendruomenei

Savanoriai talkina neformaliuose užsiėmimuose, padeda mokytojams pristatyti istorinę ir geografinę informaciją apie savo atstovaujamas šalis (istorijos, geografijos pamokose), padeda rengti neformalias diskusijas užsienio kalbų pamokose.

Savanoris į mokyklos bendruomenę atneša naujų idėjų, pasidalina patirtimi, turtina mokyklos bendruomenės gyvenimą, prisideda prie neformalios veiklos ir savanorystės populiarinimo.

4 Sveikos gyvensenos

PROJEKTO PAVADINIMAS: **Europos savanorių tarnybos projektas „SPORT4ALL“**

PROJEKTO VYKDYTOJAS: **Kauno Valdorfo mokykla**

Pagrindinis projekto tikslas – skatinti sportavimą. Pertraukų metu ir po pamokų iš Prancūzijos atvykęs savanoris žaidžia su vaikais krepšinį ir kitus komandinius žaidimus. Jis taip pat dalyvauja fizinio lavinimo pamokose, kartu su mokytoju pristato vaikams Lietuvoje mažiau populiarių žaidimų – regbį. Kilianas lydi vaikus į baseiną kitoje mokykloje, su ikimokyklinukais kiekvieną savaitę eina į mišką. Savo iniciatyva veda prancūzų kalbos būrelį, sporto būrelį jaunesnėms klasėms.

Ko išmoko mokiniai projekto metu?

Mokiniai mokosi naudoti užsienio kalbą kasdieniame gyvenime.

Kartu žaisdami jie džiaugiasi jauno suaugusiojo dalyvavimu, tai motyvuoja juos dar labiau stengtis, pasitempti.

Ugdoma vaikų tolerancija, jie mokosi priimti ir gerbti žmogų iš svetur.

Nauda mokyklai

Mokytojai džiaugiasi savanorio motyvacija ir energija ir randa būdų, kaip jį įtraukti į savo pamokas, veiklas, projektus. Dalinai išsprendė vaikų užimtumo pertraukų metu problema, ypač tai aktualu vyresniems berniukams, kurie mėgsta pabūti lauke, nenustygsta vietoje.

Savanorio iniciatyva užsimezgė nauji bendradarbiavimo ryšiai su kitomis organizacijomis.

Savanorio Kilian'o mintys apie projektą:

“I think that I discovered a real team in school, working like a family with its advantages and disadvantages. I'd say that the main advantage is that everybody, the teachers and the parents, are working to reach the same aim. Everybody is involved, more or less, in the development of the school and its activities; and that's quite impressive to see all this people trying to make it better for the children ! The main disadvantage is maybe that when you have a lot of people included in the process, it's not easy to find a common solution and sometimes the lack of communication leads to some misunderstandings or loss of time for example !

I also learnt a lot from the Waldorf pedagogy by observation and questions; the school and its habits are really different, so that's an interesting experience for me to see and compare the everyday life in Waldorf school. From the little things to the main themes of the pedagogy, there's a lot to learn and to think about !

A last important thing is that the personal initiative is something important and valued in school; and I really appreciate this because even if I am new here, I can be a part of the school and its development process.”

ES programa „Veiklus jaunimas“ 2007 – 2013

„Veiklus jaunimas“ – tai Europos Sąjungos programa, skirta visiems 13 – 30 metų žmonėms iš ES valstybių narių, taip pat valstybių, siekiančių narystės (Turkija, Kroatija), ELPA šalių (Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija), Šveicarija. Programoje taip pat gali dalyvauti jauni žmonės iš ES kaimyninių šalių partnerių, kitų valstybių.

Programa suteikia neformalaus ugdymo(-si) galimybes, finansuoja tarptautinius ir vietinius projektus, kuriems paraiškas gali teikti pelno nesiekiančios nevyriausybinės organizacijos, biudžetinės įstaigos.

1 veiksmas – „Jaunimas Europai“

1.1 Jaunimo mainai

Jaunimo mainai suteikia galimybę dviems ar daugiau jaunų žmonių (paprastai 13–25 m. amžiaus) grupių iš skirtingų šalių susitikti ir kartu dalyvauti bendroje veiklos programoje, geriau pažinti dalyvaujančių šalių kultūras. Grupės kartu planuoja jaunimo mainus juos dominančia tema.

1.2. Jaunimo iniciatyvos

Jaunimo iniciatyvos projektai – tai jaunimo grupės bendrai vykdoma veikla, kurios metu jauni žmonės išbando save ir įgyja patirties pasirinktoje srityje, taip pat lavina veiklos planavimo ir organizavimo įgūdžius, įgyja komandinio darbo patirties. Jaunimo iniciatyvos pirmiausia yra skirtos 18–30 metų amžiaus jauniems žmonėms. Dalyvauti gali ir jauni žmonės nuo 15 metų, jeigu juos lydi jaunimo darbuotojas arba konsultantas.

1.3. Jaunimo demokratiškumo projektai

Remiamas jaunų žmonių dalyvavimas vietos, regiono ar nacionalinio lygmens atstovaujamosios demokratijos struktūrose bendruomenių demokratiname gyvenime ir tarptautiniame demokratiname gyvenime.

Jaunimo demokratiškumo projektai subalansuoti tiems, kurie nori kalbėti apie dalyvavimą, suvokti jo svarbą, išmokti atstovauti interesams, pažinti demokratijos šaknis ar suvokti, kas yra e. dalyvavimas.

Jaunimo demokratiškumo projektai yra tarptautiniai, juos įgyvendina bent dviejose skirtingose šalyse veikiantys (o kaip kitaip tas projektas būtų tarptautinis?) 4 partneriai (organizacijos, savivaldybės, neformalios jaunų žmonių grupės ir pan.). Tad formulė paprasta: 2+2 ir jūs kartu planuojate veiklas. Šie projektai skirti 13–30 metų jauniems žmonėms. Veikloje gali dalyvauti ir sprendimus priimančios asmenys, ekspertai.

2 veiksmas – „Europos savanorių tarnyba“

Europos savanorių tarnyba remia jaunų žmonių dalyvavimą įvairaus pobūdžio savanoriškoje veikloje, vykdomoje Europos Sąjungoje ir už jos ribų. Jauni žmonės (18–30 m. amžiaus), dalyvauja pelno nesiekiančioje nemokamoje veikloje įvairiose srityse: švietimas; kultūra; jaunimo informavimas; ekologija; socialinė atskirtis; turizmas, sportas ir k.t. Finansavimas skiriamas savanorio priėmimo, siuntimo bei projektų koordinavimo veiklai.

3 veiksmas – „Pasaulio jaunimas“

Gruziniškas „chačapūris“, ukrainietiškas šokis, arabų kultūra, hebrajų raštas, kita religija – įdomu? Ši priemonė skirta vykdyti jaunimo mainus ar mokymo ir bendradarbiavimo tinklų projektus, įtraukiant į veiklas Europos Sąjungos kaimynines valstybes. Finansuojami jaunimo mainai, jaunų žmonių bei jaunimo darbuotojų mokymai, jaunimo organizacijų partnerystės ir bendradarbiavimo projektai.

4 veiksmas – „Paramos jaunimui sistemos“

4.3 Jaunimo darbuotojų ir jaunimo organizacijose aktyvių asmenų mokymas ir bendradarbiavimo tinklų kūrimas

Remiamos dirbančiųjų su jaunimu ir jaunimo organizacijų veikloje aktyvių asmenų (o ypač – jaunimo lyderių, konsultantų, projekto vadovų) stažuotės, parengiamieji vizitai, pažintinės kelionės, partnerystės kūrimo renginiai, įvertinimo susitikimai, seminarai, mokymo kursai ir bendradarbiavimo tinklų projektai. Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektai prisideda prie jaunimo darbuotojų dalijimosi patirtimi, skatina bendradarbiavimą ir partnerystę, skatina mokymo priemonių tobulinimą ir keitimąsi vertinga patirtimi jaunimo srityje.

5 veiksmas – „Parama bendradarbiavimui Europos jaunimo reikalų srityje“

5.1. Jaunų žmonių ir už jaunimo reikalų politiką atsakingų asmenų susitikimai

Pagal šią priemonę remiama veikla, skirta keistis vertingos patirties pavyzdžiais, stiprinti įvairių lygių institucijų bei politikų bendradarbiavimą, struktūrinį politikų ir jaunų žmonių dialogą, gerinti jaunimo reikalų išmanymą bei bendradarbiavimo su įvairiomis tarptautinėmis organizacijomis rėmimui.

Projektai gali būti skirti ES pirmininkaujančios valstybės narės oficialių jaunimo renginių organizavimui ar Europos jaunimo savaitei, stiprinti dialogą tarp sektorių bei formalaus ir neformalaus ugdymo sričių bendradarbiavimą.

Paraiškų priėmimo terminai:

Paraiškos programos „Veiklus jaunimas“ projektams yra priimamos 3 kartus per metus:

Paraiška priimama iki	Projektas gali prasidėti
Vasario 1 d.	Nuo 05 01 iki 09 30
Gegužės 1 d.	Nuo 08 01 iki 01 31
Spalio 1 d.	Nuo 01 01 iki 06 30

Daugiau informacijos apie paraiškų pateikimą, paraiškų ir ataskaitų formas, finansavimo taisykles rasite: www.veiklusjaunimas.lt ir www.facebook.com/veiklusjaunimas

Programą „Veiklus jaunimas“ Lietuvoje įgyvendina Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra, kuri: yra atsakinga už paraiškų priėmimą, jų vertinimą ir finansavimą, projektų priežiūrą.

JTBA taip pat

- teikia nemokamas konsultacijas apie ES programos „Veiklus jaunimas“ projektų rengimą, paraiškų pildymą;
- rengia ir kviečia dalyvauti vietiniuose ir tarptautiniuose mokymo kursuose (kviečiame užsiprenumeruoti naujienas www.jtba.lt);
- koordinuoja regioninių konsultantų teikiančių konsultacijas regionuose apie „Veiklus jaunimas“ vykdymą, tinklą;
- teikia pagalbą, ieškant partnerių užsienio šalyse.

Naudingos nuorodos

ES programa „Veiklus jaunimas“ 2007-2013 m. – www.veiklusjaunimas.lt

Projektų finansavimo konkursai, renginiai jaunimui, jaunimo lyderiams ir dirbantiems su jaunimu, pagalba ieškant partnerių užsienio šalyse, Europos savanorių tarnybos siunčiančios organizacijų sąrašas, įgyvendintų projektų pavyzdžiai, metodiniai leidiniai

Eurodesk Lietuva informacinis portalas jaunimui – www.zinauviska.lt
mokymasis, savanorystė, darbas, kitos galimybės jaunimui

Jaunimo reikalų departamentas prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos – www.jrd.lt
Lietuvos jaunimo politika, jaunimo situacijos tyrimai, projektų finansavimo konkursai, metodiniai leidiniai, savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių kontaktai

Jaunimo reikalų departamento prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos projekto „Integruotos jaunimo politikos plėtra“ tinklalapis – <https://jaunimodarbuotojas.lt>
Dirbančių su jaunimu asmenų kompetencijų įsivertinimo metodika

Lietuvos ir Lenkijos jaunimo mainų fondas – www.ltpljaunimas.lt
Projektų finansavimo konkursai, renginiai jaunimui, jaunimo lyderiams ir dirbantiems su jaunimu įgyvendintų projektų pavyzdžiai

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LIJOT) – www.lijot.lt

Lietuvos jaunimo politika, jaunimo organizacijų naujienos, renginiai jaunimo organizacijų nariams, metodiniai leidiniai

Lietuvos jaunimo neformaliojo ugdymo asociacijos projekto „UNIQUE Learning Badges“ tinklalapis – <http://neformaliai.lt>
Jaunimo neformaliojo ugdymo samprata, projektų pavyzdžiai, straipsniai

SALTO Jaunimo metodinių centrų tinklalapis – www.salto-youth.net
Nuorodos į SALTO Jaunimo metodinius centrus, partnerių paieškos duomenų bazė, tarptautinių mokymosi renginių kalendorius, mokymo vadovų duomenų bazė, metodiniai leidiniai ir įrankiai

Švietimo mainų paramos fondas / Mokymosi visą gyvenimą programa – www.smpf.lt
Projektų finansavimo konkursai iki/mokyklinio ugdymo, profesinio mokymo, aukštojo mokslo ir suaugusiųjų švietimo organizacijoms ir profesinio tobulėjimo galimybės įvairių sričių švietimo specialistams

Ugdymo plėtotės centras – www.upc.smm.lt
Ugdymas, kvalifikacijos tobulinimas, suaugusiųjų švietimas, ekspertinė veikla

„Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai. Šis leidinys (pranešimas) atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokią jame pateikiamos informacijos naudojimą“.

Programa
Veiklus
jaunimas

Jaunimo tarptautinio
bendradarbiavimo agentūra

Agency of International
Youth Co-operation

Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra

Pylimo g. 9-7, LT-01118 Vilnius

Tel. (8-5) 24 97 003, 24 97 004

Faks. (8-5) 24 97 005

El.paštas: info@jtba.lt

www.jtba.lt